

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
กับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

THE RELATIONSHIP BETWEEN INNOVATIVE LEADERSHIP OF
SCHOOL ADMINISTRATORS AND EDUCATIONAL INNOVATOR
OF THE TEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 13

¹ธัญญวรรณ บุญมณี, ²วีระยุทธ ชาทะกาญจน์ และ ³ชูศักดิ์ เอกเพชร
¹Tanyavan Boonmanee, ²Werayut Chatakan and ³Chusak Aekpet

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand.

¹Tanyavan23@gmail.com

Received :March 10, 2022; Revised :March 25, 2022; Accepted :April 10,2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 2) เพื่อศึกษาความเป็นนวัตกร การศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 และ 3) เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกร การศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จำนวน 327 คน ที่ได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

³ รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาบริหารอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความ สัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=1.05) พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมและการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและด้านการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.92) พบว่า ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ ด้านการเปิดกว้างทางความคิดและด้านการวิเคราะห์/วางแผนมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงที่สุด ($r=0.853$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X_2) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (X_4) และการคิดสร้างสรรค์ (X_3) สามารถพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ได้ร้อยละ 74.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปแบบดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y}=1.145+0.033(X_2)+0.101(X_1)+0.292(X_4)+0.295(X_3)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z}=0.041(X_2)+0.123(X_1)+0.368(X_4)+0.372(X_3)$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, นวัตกรรมการศึกษา

Abstract

The purposes of this research are to examine 1) Innovative leadership of school administrators under the secondary education service area office 13. 2) Educational innovator of the teachers under the secondary education service area office 13 and 3) the relationship between innovative leadership of school administrators and educational innovator of the teachers under the secondary education service area office 13. The sampling groups consisted of 327 teachers in schools under the secondary education service area office 13. They were selected based on the kregcie and Morgan's sample size determination. A constructed 5-level rating scale questionnaire with the reliability of 0.99. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation coefficient and multiple regression analysis were applied by using SPSS (Statistical package for social sciences). The results showed that 1) Innovative leadership of school administrators under the secondary education service area office 13 was at a high level ($\bar{X}=3.81$, S.D.=1.05) of overview. The highest mean score was vision to change, following by team work and participation and innovative organization of same mean score. And the lowest mean score was creative thinking. 2) Educational innovator of the teachers under the secondary education service area office 13 was at a high level ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.92) of overview. The highest mean score was working with others, following by connecting to action, open thought and analysis/planning of same mean score. And the lowest mean score was creative originality. 3) The relationship between innovative leadership of school administrators and educational innovator of the teachers under the secondary education service area office 13 was indicated positive correlation at level as highest ($r=0.853$) with statistically significant at the 0.01 level. The four aspects of innovative leadership of school administrators was team work and participation (X_2), vision to change (X_1), innovative organization (X_4) and creative thinking (X_3). There was the effect of the educational innovator of the teachers under the secondary education service area office 13. There were 74.2% with statistically significant at the 0.05 level. These could be formed as the regression equations of unstandardized score and standardized score as follows; The unstandardized score equation:
$$\hat{Y} = 1.145 + 0.033(X_2) + 0.101(X_1) + 0.292(X_4) + 0.295(X_3)$$
 The standardized score equation:
$$\hat{Z} = 0.041(X_2) + 0.123(X_1) + 0.368(X_4) + 0.372(X_3)$$

Keyword : Innovative leadership, Educational innovator

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ความก้าวหน้าพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดจากสติปัญญาของมนุษย์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้าน นำไปสู่การปรับตัวให้เกิดความสามารถในการแข่งขันทุกบริบทต้องปรับตัว เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ในปัจจุบันสิงคโปร์และเกาหลีใต้ได้ประสบความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนนี้เป็นอย่างดีและได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและมีการวางแผนเพื่อนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน (เกรียงกานต์ กาญจนะโกคิน, 2555, 5) ดังคำกล่าวจากปรัชญาซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของจีนว่า “ทุกอย่างล้วนมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อสิ่งนั้นได้ดำเนินมาถึงจุดสิ้นสุด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะกฤษฎีทางวิถีใหม่เพื่อการก้าวเดินที่ไม่สิ้นสุด” (Everything will change when it comes to an end, the change will open a way for it and the way will keep it going for long.) (Yuduo and et al, 2011, 394) ได้สะท้อนความหมายเชิงสร้างสรรค์ นวัตกรรม ให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยนวัตกรรม (Innovation) จึงต้องตระหนักและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้

สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและในระดับองค์กรเป็นอย่างมาก จากแนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่กล่าวถึงลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนาและกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย โดยกำหนดไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีนานาชาติ ระบบเศรษฐกิจตั้งอยู่บนฐานของการใช้นวัตกรรมนำดิจิทัล สามารถแข่งขันในการผลิตได้และค้าขายเป็น ความเป็นสังคมประกอบการ มีฐานการผลิตและบริการที่มีคุณภาพและรูปแบบที่โดดเด่นเป็นที่ต้องการในตลาดโลก เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ เช่น การให้บริการคุณภาพทั้งด้านการเงิน ระบบโลจิสติกส์ บริการด้าน สุขภาพและท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นครัวโลกของอาหารคุณภาพและปลอดภัย เป็นฐานอุตสาหกรรมและบริการ อัจฉริยะที่เป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้นวัตกรรม ทูมมนุษย์ทักษะสูงและเทคโนโลยีอัจฉริยะมาต่อยอดฐานการผลิตและบริการที่มีศักยภาพในปัจจุบันและพัฒนาฐานการผลิตและบริการใหม่ๆ เพื่อ

นำประเทศไทย ไปสู่การมีระบบเศรษฐกิจ สังคมและประชาชนที่มีความเป็นอัจฉริยะ” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 5)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ 1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปทบทวนแนวทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ 2) “ปรับปรุงปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ 3) “สร้างคุณค่าใหม่ ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับปรุงแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและ สนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยาย โอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลกควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราว เดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 :8) การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไข ปัญหาทางด้านการศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงทางด้าน การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษา การพัฒนาองค์กรให้มีขีด สมรรถนะสูงและทันสมัยบุคลากรมีความเป็นมืออาชีพส่งเสริมนวัตกรรม ซึ่งการมุ่งเน้น ศักยภาพขององค์กรเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมดังกล่าวมีปัจจัยที่สำคัญ คือ คน ปัญญา ความรู้และทักษะความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ (Tepic, 2013 :517)

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นผู้นำที่ดีต้องมีภาวะผู้นำ สามารถนำองค์กรให้ ดำรงอยู่พร้อมแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะส่งผลต่อ ประสิทธิภาพในด้านต่างๆขององค์กร จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารงาน บริหารคนให้ได้ทั้งงาน น้ำใจและความร่วมมือเป็นผู้ที่มีความรอบ รู้ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการเฉพาะด้าน มีสมรรถนะในการบริหารที่ดี การปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ สถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาใช้เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา แนวทางในการจัดการที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมของสถานศึกษา ผู้บริหาร

สถานศึกษาจึงต้องอาศัยทักษะการคิดที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะองค์กรขนาดใดก็สามารถทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่ จนได้รับคำชื่นชมว่าความสำเร็จได้เสมอภาคกัน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การมีผู้นำที่ดี มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จในทุกด้าน (วิจารณ์ พานิช, 2555 :16)

การพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนอย่างจริงจัง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนและเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กรมีความคิดและแนวทางในการสร้างสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ ที่ก่อให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการเป็นประโยชน์ต่อองค์กร รวมไปถึงมีความสามารถในการสร้างให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้บนนวัตกรรม โดยสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมบรรยากาศและอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือในการทำงานทั่วทั้งองค์กร กระตุ้นจินตนาการของบุคลากรในองค์กรให้เป็นผู้นำทางความคิดและสร้างปัจจัยการผลิตใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพเหนือกว่าคู่แข่ง (Volk, 2012 :23) ผู้บริหารจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ความสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การสร้างนวัตกรรม เป็นความสามารถในการระบุและการจัดการศักยภาพเชิงนวัตกรรมที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคลากร ซึ่งมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานตามที่ต้องการต่อการสร้างนวัตกรรม (Williamson, 2011 :3) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเรียนรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยคำนึงถึง 2 ประเด็นหลัก คือ การนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำและการเป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ในองค์กรอีกด้วย ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร ไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 :63-64) การพัฒนาศักยภาพเชิงนวัตกรรมของบุคลากรเป็นก้าวที่สำคัญสู่การสร้างคนนวัตกรรมหรือเรียกว่า นวัตกรรม (Venturesome) จะต้องเป็นคนแรกในการกระทำการสิ่งต่างๆ มีความรู้เป็นนักประดิษฐ์หรือมีความรอบรู้เทคโนโลยี หลงใหลในการสร้างนวัตกรรม มีความสามารถในการเข้าใจและประยุกต์ มีความรู้เชิงเทคนิคที่ซับซ้อนสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนระหว่างการพัฒนาวัตกรรมได้ดี (Rogers, 1995 :46) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม เพราะสามารถจัดการนวัตกรรมส่งเสริมการดำเนินงานใหม่ๆ ให้แตกต่างและสร้างสรรค์ไม่เหมือนใคร (พยัต วุฒิรงค์, 2555:38-39) ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ พัฒนาเทคนิควิธีการเรียนการสอน สามารถจัดประสบการณ์และเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา ให้ครู มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ที่เรียกว่า นวัตกรรมการศึกษา (Educational Innovator) ให้เกิดขึ้น นั่นคือ มุ่งให้ครูสร้างนวัตกรรมได้ ใช้นวัตกรรมเป็น สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็น นวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 เพื่อเป็น การขยายการศึกษาค้นคว้าในเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร สถานศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13
2. เพื่อศึกษาความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยมีรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จำนวน 327 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลากแบบไม่คืนกลับ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็น

ทีมและมีส่วนร่วม การคิดสร้างสรรค์และการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และความ เป็นนวัตกรรมการศึกษาซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การเปิดกว้างทางความคิด การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การวิเคราะห์/วางแผน การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการเชื่อมโยงสู่การ ปฏิบัติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบสอบถามรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและ ประสบการณ์ในการเป็นครูผู้สอน

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีลักษณะเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนววิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967, 90)

3.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเป็นนวัตกรรมการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนววิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967, 90)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการจาก แบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติ SPSS ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามระดับ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยวิธี วิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ รายด้านและภาพรวม ซึ่งผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ไปพิจารณากับเกณฑ์การแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2554:172)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมและการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและด้านการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิเคราะห์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ ด้านการเปิดกว้างทางความคิดและด้านการวิเคราะห์/วางแผนมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงที่สุด เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้านกับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์กับด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์กับด้านการเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงกับด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.861 และ

กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.742 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ผลต่อความเป็น นวัตกรรมการศึกษาของครู ได้ร้อยละ 74.2 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า 0.39975

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและตำราทางวิชาการมาอภิปรายสนับสนุนประกอบผลการวิจัยของผู้วิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมและด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจรูญ แก้วเอี่ยม (2556) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำใช้นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมหรือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ความสามารถและต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการทำงาน กล้าคิด กล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง มีบุคลิกของการเป็นผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างเครือข่ายและสัมพันธ์ภาพกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการเปิดกว้างนำทีมงานศึกษาดูงาน มีการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร สร้างเจตคติที่ดีให้แก่ทีมงานในการพัฒนาตนเองในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเวียงวิวรรณ์ ทำทูล (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความมีจริยธรรมตรวจสอบได้ มีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของปวีณา กันถิ่น (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐมีระดับภาวะผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร การมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม และการคิดสร้างสรรค์ตามลำดับ

2. ความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ ด้านการเปิดกว้างทางความคิด และด้านการวิเคราะห์/วางแผนมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิณ อ่อนอ้าย (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างแบบยืดหยุ่น 2) การสร้างกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารเพื่อการสร้างนวัตกรรม 4) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรและบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม 5) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 6) การสร้างทีมงานเฉพาะกิจ และ 7) เครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของวสันต์ สุทธาวาส (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างศักยภาพความเป็นนวัตกรการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะความเป็นนวัตกรการศึกษามี 4 ด้าน (ADAB) ประกอบด้วย ความสามารถทักษะการค้นพบ เจตคติ และพฤติกรรม ผลการเสริมสร้างศักยภาพ พบว่า คุณลักษณะความเป็นนวัตกรการศึกษาหลังการพัฒนาของกลุ่มทดลองโดยรวมทุกด้าน มีค่าสูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงที่สุด เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้านกับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครูในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณลักษณะของการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตามองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560) ได้ศึกษา

การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรพิน อิมรัตน์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก การสร้างสมการพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู โดยใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นตัวพยากรณ์ จากการวิจัย พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว คือ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม (X_2) การคิดสร้างสรรค์ (X_3) และการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (X_4) ร่วมกันพยากรณ์ผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู ได้ ร้อยละ 74.2 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า 0.39975 โดยสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปแบบดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y}=1.145+0.033(X_2)+0.101(X_1)+0.292(X_4)+0.295(X_3)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z}=0.041(X_2)+0.123(X_1)+0.368(X_4)+0.372(X_3)$

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ควรมีการพัฒนาทักษะ จัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ การสื่อสาร การใช้ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ การให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา การกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ รวมไปถึงการให้อิสระแก่ผู้ครู เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของนวัตกรรมและการคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ฝึกทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การตั้งคำถาม การสังเกต การคิดสงสัยกับสิ่งรอบตัว เพื่อสามารถนำทักษะนี้ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา พัฒนาครูให้เป็นนวัตกรรมการศึกษาในโรงเรียนได้ พัฒนาทักษะในด้านการคิดสร้างสรรค์ การกระตุ้นและการถ่ายทอดแนวความคิดสู่การสร้างนวัตกรรม การโน้มน้าวใจครูเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม การเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นในมุมมองต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์สาเหตุและปัญหา ตัดสินใจร่วมกันหาแนวทางที่ดี เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนประชารัฐ โครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เกรียงกานต์ กาญจนะโกคิน. (2563). *ผู้นำด้านนวัตกรรมในกรุงเทพธุรกิจ*. [Online]. Available: <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/466874>, [2563, กุมภาพันธ์ 20].
- จรุณี แก้วเย็น. (2556). *คุณลักษณะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม*. รายงานวิจัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปวีณา กันธิ. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5*. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พยัคฆ์ วุฒิรงค์. (2555). *การจัดการนวัตกรรม: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณี ลิกิจวัณณะ. (2554). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มินเซอร์วิสซัพพลาย.
- วชิณ อ่อนอ้าย. (2558). *รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(2), 74-84.
- วสันต์ สุทธาวาส. (2558). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างศักยภาพความเป็นนวัตกรการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งต่อการจัดการสมรรถนะสูง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564*. สำนักนายกรัฐมนตรี.

- _____. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580. สำนักเลขานุการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ.
- อนุพงษ์ ชุมแสงวาปี. (2560). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรพิน อิมรตัน. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale: Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.
- Rogers, Everett M. & F. Floyd Shoemaker. (1995). *Communication of Innovations: A Cross Cultural Approach*. New York: The Free Press.
- Tepic, Mersiha & et al. (2013). *Complexities in Innovation Management in Companies from the European Industry: A Path Model of Innovation Project Performance Determinants*. European Journal of Innovation Management, 16, 517–550.
- Volk, K., Yip, W. M., & Lo, T. K. (2012). *Hong Kong pupils' attitudes toward technology: The impact of design and technology programs*. [Online]. Available: <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JTE/v15n1/volk.html>. [2563, February 20].
- Williamson, Doug. (2011). *Mining for Hidden Human Potential*. Human Resource Management International Digest, 19(7), 3–8.
- Yuduo, Lu & et al. (2011). *Implications of I Ching on Innovation Management*. Chinese Management Studies, 5, 394–402.